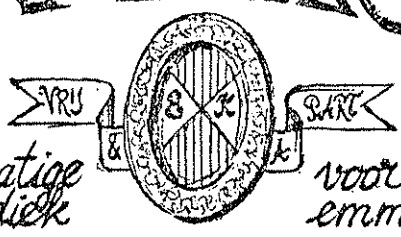


# EMMAKRONIEK



*onregelmatige  
periodiek*



*voor de  
emmastraat e.o.*

SEPTEMBER 1984 NUMMER 11

## NIEUWE BEWONERS

Het woonhuis in de Emmastraat (nr 8), dat geruime tijd leeg heeft gestaan, is thans weer bewoond. Sinds 1 september wonen daar GREGOOR VAN GEMERT en INGRID HOUWERS. Zij werken op het verkoopkantoor van Fasson International te Leiderdorp. Gregoor is belast met de verkoop van zelfklevende tapes en Ingrid is er secretaresse. Ook mocht ik kennis maken met hun hond Dustin en de papegaai Jacob.

Wij wensen onze nieuwe bewoners een fijne tijd in hun nieuwe omgeving, waar het goed wonen is.

## VOORLICHTINGSAVOND INBRAAKPREVENTIE

Zoals reeds aangekondigd in het juninummer van de Emmakroniek, zal de heer L.J.J. Verver van het Korps Rijkspolitie (Hoogmadeseweg) een lezing met dia's houden over het onderwerp inbraakpreventie. De bijeenkomst zal gehouden worden in het Dorpshuis, Kerklaan 1 op vrijdag 28 september, aanvang 20.00 uur. De toegang is vrij, de consumptieprijsen zijn laag.

Vóór de pauze zal de heer Verver verschillende manieren van inbraak bespreken en een aantal mechanische en elektronische beveiligingsmiddelen behandelen. Na een pauze van een kwartier volgt om negen uur een diaserie van 20 minuten. Daarna is er gelegenheid tot het stellen van vragen. De sluiting is om ongeveer kwart voor tien.

De heer Verver zal op die avond ook voorlichtingsmateriaal meebrengen; daarom moet ik weten, hoeveel belangstellenden er ongeveer die avond zullen komen. Ik verzoek U daarom bijgaande losse strook in te vullen en tijdig te bezorgen bij de Redactie, Emmastraat 4. U kunt zich daar ook telefonisch opgeven (tel. 895506).

Deze avond is bestemd voor bewoners van de wijk, waar de Emmakroniek wordt verspreid, maar introducés zijn van harte welkom. U komt toch?

## OPLOSSING GELDPUZZEL

Deze puzzel stond in Emmakroniek nummer 10 en bestond uit 2 vragen, die als volgt moesten worden beantwoord.

1. De tekst is: HIJ SCHENCKT NU ZUUR NU ZOET.
2. De schrijver was Joost van den Vondel en de zin komt voor in zijn versregels:

Twee vaten heeft Jupijn. Hij schenckt nu zuur nu zoet,  
Of matight weelde en vreught met druck en tegenspoet.

Met Jupijn bedoelde men toen Jupiter, de Oppergod der Romeinen. De onderstreepte zinsnede staat op het muntbiljet van vijf gulden (de andere geldbiljetten zijn bankbiljetten). Aan de voorkant van het muntbiljet staat Vondel afgebeeld. Op de achterzijde ziet U een verticaal rechthoekje en daarin staat langs de bovenrand de in deze kolom onderstreepte tekst. De lettertjes zijn slechts 0,3 mm hoog en een sterke loep is nodig om de tekst te kunnen ontcijferen.

Joost van den Vondel, die eerst van der Vondele heette en zich later (in zijn grafscript) ook wel gewoon Vondel noemde, schreef in 1637 ter gelegenheid van de opening van de Amsterdamse Stadsschouwburg zijn Gijsbreght van Aemstel. Voor diezelfde gebeurtenis schreef hij toen zijn "Schouburghdichten". Dit gedicht bestaat uit 9 verzen, die hij nummerde met de Romeinse cijfers I t/m IX; het is nu juist een deel van vers V, dat op ons briefje van 5 staat. Op dat briefje ziet U ook nog een aantal malen de letter V (=Vondel) staan, tevens voorstellende het Romeinse cijfer V, zijnde de bovenste helft van X.

In de toenmalige Amsterdamse Schouwburg kon men op de wanden gedeelten van Vondels "Schouburghdichten" lezen; vers V stond op de coulissen van het toneel. In 1658 maakte Savrij van dit toneel een gravure, die zich thans in het Amsterdams Toneelmuseum bevindt. Wij mochten na afspraak deze gravure bekijken en daarbij bleek, dat op het briefje van 5 tevens een groot deel van het toneel enigszins gestyleerd is afgebeeld.

Ongeveer 3½ cm rechts van het woordje "zoet" ziet U nog een engeltje en een balustrade, eveneens onderdelen van die gravure uit 1658.

Er zijn geen goede oplossingen binnengekomen, dat is teleurstellend. Sonja en Kees Meijer vonden de tekst en noemden de Amsterdamse Stadsschouwburg; zij waren dicht bij de goede oplossing. Een medewerkster van de Rabobank (Hoofdstraat) las de tekst zonder bril. De kassier van de Rabobank (Santhorst) had er geen tijd voor en adviseerde mij, de directeur van de Nederlandsche Bank op te bellen. Een juffrouw van de Amrobank deed tamelijk agressief; toen zij de tekst las. Ambachtslieden en neringdoenden hadden in het geheel geen belangstelling. Jonge mensen, vooral scholieren wilden er alles van weten, misschien wel omdat zij nog in een leerproces zitten.

Het rechthoekje op het muntbiljet is niet een exacte copie vanaf de gravure, maar is door de ontwerper Oxenaar nagetekend. Zodoende kon hij in dat rechthoekje nog 2 woordjes erbij tekenen, die op de oorspronkelijke gravure niet voorkomen, maar bij de Redactie wel bekend zijn. Maar, wie weet ... misschien kunt ook U wel ontdekken, welke 2 woordjes er nog extra aan zijn toegevoegd. De geldprijs van maximaal f 60,- blijft beschikbaar. Oplossingen inzenden uiterlijk vrijdag 28 september, 19.00h (een uur voor het tijdstip, waarop de heer Verver in het Dorpshuis met zijn lezing over inbraakpreventie begint).

#### INHOUD EMMAKRONIEK

Namen van bewoners uit de Emmastraat e.o. worden in de Emmakroniek alleen opgenomen na uitdrukkelijke toestemming van de betrokkenen. De tekst wordt, inclusief de leestekens, vooraf met hen besproken. Dat is noodzakelijk, omdat anders de bedoelde tekst door de betrokkene kan worden beschouwd als een inbreuk op zijn privacy, ook als het gaat om verheugende mededelingen. Publicatie ervan kan door de betreffende persoon als schadelijk voor zijn goede naam worden ondervonden en dat is nooit de bedoeling van de Emmakroniek geweest.

Het telkens overleg plegen met bewoners is boeiend, maar kost tijd; daarom kan de Emmakroniek dan ook niet veel "echte" nieuwtjes brengen. De Redactie moet zich beperken tot stukjes over bijzondere onderwerpen, die men in gewone kranten om begrijpelijke redenen niet kan plaatsen. Ook komen in aanmerking artikelletjes van meer algemene aard, zoals het volgende.

x x x x

#### VERSPREIDING EMMAKRONIEK

De Emmakroniek wordt bezorgd op alle adressen met de postcodes 2351 GB, GT, GV, GW, HA en HB. Uit het postcodenummer 2351 volgt, dat Leiderdorp binnen postregio 23 ligt; samen met Hoogmade behoort Leiderdorp tot district 5 (het derde cijfer van het postcodenummer). Het laatste cijfer (1) is het nummer van de wijk; Leiderdorp heeft de wijken 1 t/m 3 en Hoogmade is wijk 5. Het postcodenummer 2354 bestaat (nog) niet.

#### DE EMMAKRONIEK ELDERS

Het wel en wee van de Emmakroniek werd door de journaliste Miep Hoenson beschreven in het Leidsch Dagblad van 28 juli j.l.

\*\*\*

Van een heer uit de Residentie ontving de Redactie een model van de door de girodienst nog in te voeren nieuwe kascheques, met de suggestie daar eens iets over te schrijven. Die suggestie is hem kennelijk ingegeven door de geldpuzzel in het julinumnummer; volgens zijn zeggen krijgt hij af en toe via een omweg de Emmakroniek in handen. Als nieuwe veiligheidsaspecten noemt de girodienst een watermerk, fluorvezels in het papier en een beveiligd schrift. Over dat watermerk zegt een bijsluiter: "Links aan de voorzijde treft U in de verticale witte baan minstens één onaan-gesneden leeuw aan". De leeuw zit echter zodanig dat je van een eventuele circumcisie niets kunt zien. Bij de leeuwtjes op onze gulden en rijksdaalders is dat wel het geval.

Bij het geven van voorbeelden gebruikt de girodienst al jaren lang de naam, het adres en de woonplaatsgegevens van:

th g lucassen  
stationsstraat 33  
8913 ha loououde

Ik onderzocht de herkomst van dit verzinsel en zag, dat LOOUOUDE een verbastering van Leeuwarden was; (de oude naam is Linwerd). Vandaar die leeuwtjes. Er is in Leeuwarden geen Stationsstraat, maar het postkantoor is op Stationsweg 1 en het adres van de postgiro-rijkspostspaarbank is Tesselschadestraat 1; Stationsweg en Tesselschadestraat komen samen bij het station en vallen allebei onder postcode 8913 HA. Het adres van het advieskantoor van de girodienst is Zuiderplein 33 en hiermede is dan het adres van de heer Lucasse ontrafeld in zijn elementen.

Tenslotte nog de naam van die niet-aanwezige meeneer Lucassen. Lucassen is afgeleid van Lucas' zoon; het is dus een zgn Lucaskind, dat is de po

pulaire aanduiding voor een niet-aanwezig kind, waarvoor men belastingaftrek kon krijgen (naar het 2de Kamerlid A.M.Lucas).

Denkende aan de girodienst als een LUCratief bedrijf en overwegende, dat voorbedrukte formulieren van de posterijen soms Franse teksten hebben, schoten mij de Franse woorden thésauriseur (=spaarder) en gyrovague (=zwervende bedelmonnik) te binnen. Th.G.Lucassen heet dus voluit:

\* THESAURIUS GYROVAGUS LUCASSEN

Ik hoop, dat hiermede alle vaagheden omtrent die mysterieuze meneer Lucassen zijn verdwenen.

\*\*\*

Een meneer te Leiderdorp verzamelt eerste exemplaren van kranten. Op zijn telefonisch verzoek zond ik hem het eerste nummer (het nulnummer) van de Emmakroniek. Toen was dat nog maar een getypt velletje, gedateerd september 1981.

\*\*\*

De Redactie ontving van een kennelijk nog jonge vrouw een ansichtkaart met daarop afgebeeld een jongedame met een camera bij een nestje met jonge vogels. Achter haar rug zag je een zeer grote vogel. De kaart bevatte een geschreven tekst, die ik hier letterlijk weergeef:

"Beste Uitgever, met spanning heb ik in Steenwijk Uw artikel gelezen. Ik wil ook graag in de krant. Op deze foto ben ik bezig met een reportage over de grootste vogel van de wereld. Kunt U wat voor mij doen? Hoogachtend, Anneke Vreeburg uit Steenwijk."

Hiermede heb ik aan haar verzoek voldaan. Ik vraag mij echter wel af, hoe de Emmakroniek helemaal in Steenwijk terecht is gekomen. Ook weet ik niet, welk artikel zij eigenlijk met spanning heeft gelezen. Misschien wel het artikel "GEKRUID HOUT".

#### TIJDELIJK ADRES

Zuster Bertranda (Emmastraat 18) heeft enige tijd geleden in het Elisabethziekenhuis te Leiderdorp een beenoperatie ondergaan. Thans is zij voor herstel in het Moederhuis te Breda waar zij graag post zou willen ontvangen (ansichtkaart of brief). U kunt die post sturen naar haar tijdelijk adres:

Elisabeth Stichting  
Meerten Verhoffstraat 10  
4811 AT BREDA

\*\*\*

#### LOGARITMISCHE SPIRALEN IN DE JULIANASTRAAT

In de voor- en achtertuin van de familie van Zijp, Julianastraat 27, staan tamelijk hoge zonnebloemen. Wie wel eens in het hart van een zonnebloem heeft gekeken, herinnert zich vast wel het duidelijk zichtbare spiraalpatroon. Er zijn altijd 2 stelsels spiralen. Het ene stelsel draait, van boven gezien, rechtsom, d.w.z. in de richting van de wijzer van een (analoge) klok; het andere stelsel draait dan linksom. Deze spiralen worden doorgaans logaritmische spiralen genoemd omdat hun vorm, wiskundig beschouwd, met logaritmen kan worden beschreven.

Dat is echter nog niet alles. In een bepaalde periode van de bloeitijd kan men die spiralen makkelijk (nou ja, makkelijk?) tellen. Een zonnebloem in onze tuin had 55 spiralen linksom en 34 rechtsom. Een andere mogelijkheid is 55 linksom en 89 rechtsom. Zeer grote zonnebloemen kunnen wel 89 en 144 spiralen hebben en ergens ontdekte men een mammoet-zonnebloem met 144 en 233 spiralen.

Die aantallen 34 - 55 - 89 -... enz. passen heel netjes in de zgn reeks van Fibonacci, een wiskundige, die in 1202 een onderzoek deed naar het aantal konijnen, voortgebracht door één ouderpaar. Hij berekende het aantal kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen, enz. dat telkens 2 maanden na de paring van het eerste ouderpaar aanwezig zou kunnen zijn.

De reeks van Fibonacci begint als volgt:

1-1-2-3-5-8-13-21-34-55-89-144-233-... enz.

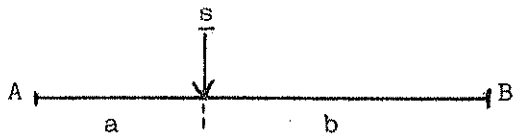
Elk getal in die reeks wordt gevonden, door de beide eraan vooraf gaande getallen bij elkaar op te tellen. Het begin is: 1+1=2; verderop: 21+34=55; 55+89=144, enz.

Nieuwsgierig geworden, nam ik contact op met het Rijksherbarium op de Schelpenkade te Leiden; men zegt, dat dit instituut wereldberoemd is. Men bracht mij in contact met een botanicus, gespecialiseerd in morfologie. Voor dit kleine natuurwonder bij de zonnebloem kon hij geen verklaring geven. Na enig peinzen troonde hij me mee naar de bibliotheek en ging hij zoeken bij het trefwoord "bladstanden", wat ik niet begreep, want daar had ik niet om gevraagd. De brochure, die ik tenslotte mee naar huis kreeg, gaat over bladstanden en bevat een zeer langdradige uiteenzetting over de reeks van Fibonacci en het verband met logaritmische spiralen. Geen beginnen aan!

Een bijzonderheid van de reeks van Fibonacci is nog, dat 2 opeenvolgende getallen uit die reeks bij deling ongeveer de verhouding van de gulden snede opleveren.

De gulden snede verdeelt een lijn zodanig, dat het kleinste stuk zich verhoudt tot het grootste als het grootste tot de hele lijn; (zo leerde je dat vroeger op school bij de tekenlessen).

Voor onderstaande lijn AB met een snede bij s geldt:  $a : b = b : (a+b)$ . De lengte van a is dan ongeveer 38% van die van AB.



De gulden snede was reeds in de Oudheid bekend. Een rechthoek, waarvan de zijden zich verhouden als de delen der gulden snede schijnt de hoogste esthetische bevrediging te geven. De gulden snede vindt men o.a. toegepast in Oosterse kunst, muurschilderingen (Alhambra), schilderijen (Mondriaan), vazen, beeldhouwwerken, enz. Vaak ontstaat de gulden snede a.h.w. "vanzelf", dus zonder eerst alles uit te meten.

Op ons bankbiljet van f 50,- staat op de voorkant een zonnebloem met 55 en 89 spiralen. De achterkant vertoont een 8-hoek, die niet regelmatig is. Bij het ontwerpen van die 8-hoek heeft de ontwerper veelvuldig de gulden snede toegepast. Dat kunt U makkelijk nameten.

Na afronding geldt voor de aantallen spiralen in de zonnebloem de verhouding:

$$55 : 89 = 0,6180 : 1$$

en voor de verhouding van bepaalde lijnstukken in de 8-hoek:

$$\text{gulden snede} = 0,6180 : 1$$

Met deze korte toelichting op de gulden snede heb ik voldaan aan het verzoek van een trouwe lezeres uit de Emmastraat.

#### DOORZICHTIG GETITELD

Het ledenblad van het enigszins feministisch geïntendeerde Katholiek Vrouwengilde draagt als titel: DOORKIJK.

In het septembernummer 1984 staat een advertentie van het Zijdemuseum in de Wouwse Plantage, Dit terzijde.

#### MIEREN EN MEEUWEN

Ongeveer half augustus en ook op 2 september, tussen zeven uur en half acht in de avond, werd onze buurt opgeschrikt door een groot aantal krijsende meeuwen. Het plotseling verschijnen van deze schreeuwende

dieren gaf een enigszins dramatisch effect en deed denken aan Alfred Hitchcocks film BIRDS. Speurend met een verrekijker kon men zien, dat de vogels in de lucht iets vingen. Even later bleek, dat zij op jacht waren naar vliegende mieren. De gevleugelde mannetjes- en wijfjesmieren waren even tevoren bijna allen tegelijk, als één man, de lucht in gevlogen.

Het schouwspel was tegelijkertijd indrukwekkend en beklemmend, maar schijnt onder bepaalde weersomstandigheden 2 maal per jaar voor te komen. Op de genoemde dagen was het buiten warm en vochtig

#### MAAGD VERLIEFD OP KRONIEKSCHRIJVER

Na lang aarzelen heb ik besloten, nu eindelijk eens antwoord te geven op de vaak gestelde vraag waarom dit krantje eigenlijk Emmakroniek werd gedoopt.

Volgens een legende uit de 12de eeuw had Karel de Grote een dochter, genaamd Emma. Zij werd, tegen de zin van haar vader, verliefd op een kroniekschrijver met de naam P.EMMANUEL. Als haar vader van huis was, wilde zij met haar geliefde wel eens wat minnekozen in het kasteel. Om nu te voorkomen, dat haar vader bij zijn terugkomst de voetstappen van de ongewenste bezoeker zou ontdekken, droeg zij haar minnaar over het modderige pad naar binnen.

Vader Cats schreef over deze enigszins pikante geschiedenis een gedicht (dat moeilijk te vinden is) met de titel: Mandraghende Maegd.

Met vrolijke groeten,  
Uw kroniekschrijver :

VOORN VAN BIELANDT

Michaël Voorn  
Emmastraat 4  
Leiderdorp

Bijlage: 1 los strookje, dat U kunt invullen en bij de Redactie bezorgen.